

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการแสวงหาการรักษาของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์
ที่มารับบริการที่ศูนย์เพื่อนชีวิตใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางรัชณี ภูริสสัย

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วารุณี	ฟองแก้ว	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริพร	เปลี่ยนผดุง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา	สุคนธ์สรรพ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ วิลาวัลย์	เสนารัตน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ชวพรพรรณ	จันทร์ประสิทธิ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาการรักษาของผู้ติดเชื้อ เอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่มารับบริการที่ศูนย์เพื่อนชีวิตใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงสิงหาคม 2542 ผู้ให้ข้อมูลเลือกแบบเฉพาะเจาะจง รวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปและแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึกและสนทนากลุ่ม ที่สร้างขึ้นจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยและผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญการวิจัยเชิงคุณภาพ และมีประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านเอดส์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการแสวงหาการรักษาของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์แบ่งได้เป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ระยะไม่แน่ใจว่าติดเชื้อเอชไอวี ผู้ให้ข้อมูลจะมีการประเมินอาการและความเสี่ยงของตนเองและไปรับการตรวจวินิจฉัย ระยะที่ 2 ระยะรับรู้ว่าเป็นตนเองติดเชื้อเอชไอวี ผู้ให้ข้อมูลจะมีการตีความและให้ความหมายเกี่ยวกับเอดส์ตามการรับรู้จากประสบการณ์และความเชื่อและนำไปสู่การมีปฏิริยาการตอบสนองต่อการวินิจฉัยที่แตกต่างกัน และระยะที่ 3

ระยะเข้าสู่บทบาทการเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ ผู้ให้ข้อมูลจะมีการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาและจะเปิดเผยตนเองเพื่อไปขอความช่วยเหลือและขอคำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการรักษา หลังจากนั้นจะพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาตามความเชื่อและทรัพยากรที่สนับสนุนและทดลองทำการรักษาและการปฏิบัติตนเพื่อการดูแลสุขภาพด้วยวิธีต่างๆ พร้อมทั้งมีการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการรักษาและการปฏิบัติตนนั้น และมีการปรับเปลี่ยนวิธีการรักษาหากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นไม่เป็นไปตามความคาดหวัง

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมแสวงหาการรักษา พบว่า มีปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ต่อการแสวงหาการรักษาคือ ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเอดส์ ความเข้าใจและการยอมรับจากครอบครัวและสังคม และปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการแสวงหาการรักษาคือ ภาวะสุขภาพและความเจ็บป่วย พฤติกรรมในการให้บริการของบุคลากรทางสุขภาพ การโฆษณาชวนเชื่อและแสวงหาประโยชน์จากผู้ติดเชื้อ และภาระค่าใช้จ่ายในการรักษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในพฤติกรรมแสวงหาการรักษา รวมทั้งปัจจัยที่เอื้อและเป็นอุปสรรคต่อการแสวงหาการรักษาของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ ตามมุมมองของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพยาบาลแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์

Thesis Title Health Seeking Behavior Among Persons with HIV/AIDS
at New Life Friends Center Chiang Mai Province

Author Mrs. Rachanee Poorisat

M.N.S. Medical and Surgical Nursing

Examining Committee

Assistant Professor Dr. Warunee Fongkaew	Chairman
Assistant Professor Siriporn Plianpadoong	Member
Assistant Professor Dr. Achara Sukonthasan	Member
Associate Professor Wilawan Senaratana	Member
Associate Professor Dr. Chawapornpan Chanprasit	Member

Abstract

The purpose of this qualitative research was to study health seeking behavior among persons with HIV/AIDS at the New Life Friends Center, Chiang Mai province from March to August, 1999. A purposive sampling method was adopted to recruit the informants. Focus group discussions, in-depth interview and participant observation were adopted to collect data. The instruments used in this study were Demographic data forms, in-depth interviews and focus group discussion guidelines modified by document review. The content validity of the instruments was reviewed by a panel of qualitative research experts with experience working in AIDS. The content analysis was applied for data analysis.

Results showed that health seeking behavior among persons with HIV/AIDS could be divided into three stages. First, HIV infection suspect stage: symptoms and risk behaviors were assessed and seeking diagnosis. Second, HIV seropositive perception stage: the informants acknowledged and accepted HIV/AIDS patient status, interpreting disease according to individual experience and belief, lead to responding to AIDS diagnosis variously. Third, the HIV/AIDS patient's role experience stage: the informants sought treatment information and decided to disclose their diagnosis to their social network in order to consult and ask for help interm of information regarding treatment. At this stage, depending upon their beliefs and supporting facilities, the informants decided on treatment available, and started trial of treatments and health care activities. Meanwhile, treatment or health care activities was evaluated. If not to informants' expectations, it would be changed.

Health seeking behavior was influenced by certain factors; AIDS knowledge and experience and family and social acceptability were found as supportive factors. Illness and health status, service behaviors of health providers, commercial manipulation of persons with HIV/AIDS and the cost of treatment were defined as barrier factors.

The results of this study produce knowlegde and an understanding interms of health seeking behavior as well as supportive and barrier factors of such behavior among persons with HIV/AIDS from the emic view. It also could provide a guideline of AIDS holistic nursing care to meet their needs.